

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

24 лютого 2022 року розпочалося повномасштабне російське вторгнення на територію України, яке призвело до довготривалої війни, що йде вже більш ніж два роки. Після початку повномасштабної війни мільйони українців були змушені покинути свої помешкання і виїхати в інші українські міста або за кордон. Згідно з даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН), кількість українських біженців у Європі на кінець 2023 року оцінювали в 5,954 млн, загалом у світі - у 6,357 млн, а у самій Україні було 3,674 млн внутрішньо переміщених осіб (ВПО) [1]. У контексті триваючого конфлікту в Україні, проблема забезпечення фінансової підтримки вимушених переселенців залишається актуальною.

Завдяки швидкому розвитку технологій у сфері блокчейн-інновацій, віртуальні активи стають потужним інструментом для забезпечення фінансової підтримки українських біженців. Віртуальний актив - це нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі [2]. Віртуальні активи, такі як криптовалюти, має ряд переваг, які дозволяють надавати швидку та гнучку фінансову допомогу:

1) швидкість та ефективність транзакцій (віртуальні активи дозволяють здійснювати швидкі фінансові перекази через кордони без потреби чекати на банківські розрахунки, які можуть тривати кілька днів);

2) мінімізація витрат (традиційні фінансові системи включають високі комісії за міжнародні перекази);

3) обхід обмежень традиційних фінансових систем (у воєнний час банківські системи можуть бути нестабільними або недоступними через пошкодження інфраструктури або урядові обмеження, а віртуальні активи діють незалежно від централізованих банківських систем);

4) транспарентність та відстеження ресурсів (всі транзакції реєструються і доступні для перевірки, що допомагає запобігти зловживанням і корупції);

5) гнучкість та доступність (використання віртуальних активів не вимагає фізичної присутності в банку або інших фінансових установах, що робить їх доступними для біженців, які можуть знаходитись у віддалених або небезпечних регіонах).

Так, грудні 2022 року УУВКБ ООН ініціювало пілотний проект, згідно з яким українським переселенцям надається фінансова допомога [3]. Допомога надається безпосередньо на криптогаманці біженців у криптовалюті USD Coin (USDC), який є стейблкоїном, тобто типом криптовалютного токена, який прив'язаний до американського долара. Цей вид валюти має стабільний обмінний курс, який підтримується шляхом прив'язки до традиційних валют або фізичних активів, таких як золото чи нафта.

Також, на початку війни, найбільша у світі криптовалютна біржа Binance запустила криптовалютну картку Binance Refugee Card для всіх поточних і нових користувачів Binance з України, які були змушені переїхати до країн ЄС через війну, що є частиною програми підтримки Binance для українців [4].

В контексті забезпечення фінансової стабільності українських переселенців віртуальні активи виконуються такі функції:

1) засіб збору благодійних пожертв (ця функція викликає питання щодо правового регулювання ідентифікації осіб та походження коштів, а також потребує дотримання міжнародних норм у сфері боротьби з відмиванням грошей);

2) засіб збереження активів (юридично важливими є питання захисту прав власності та врегулювання зберігання і передачі віртуальних активів);

3) державний авторитет (розвиток механізмів для збору коштів і створення фондів, включно з державними, для криптопожертв виступає як індикатор передових цифрових ініціатив України, це не лише сприяє позитивному іміджу країни, але й піднімає питання про необхідність правової бази для регулювання таких фондів, зокрема у сферах прозорості і відповідальності використання пожертвованих коштів).

Для використання віртуальних активів в цілях підтримки переселенців необхідно забезпечити належне державно-правове регулювання, що включає:

1) визначення статусу віртуальних активів, криптовалют і токенів в законодавстві України;

2) розробку механізмів контролю і моніторингу транзакцій для запобігання шахрайству;

3) забезпечення відповідності вимогам міжнародних санкцій та протидії відмивання коштів.

Використання віртуальних активів як інструменту забезпечення фінансової стабільності для українських біженців має великий потенціал. Проте, ефективне впровадження цієї практики вимагає збалансованого підходу з боку державних органів, який забезпечить безпеку та захист прав користувачів віртуальних активів. Віртуальні активи, як важливий інструмент сучасного фінансового світу, відкривають нові можливості для

мобілізації ресурсів, мінімізації витрат та оперативного реагування на кризові виклики. Ефективне впровадження криптовалют у систему гуманітарної допомоги вимагає чіткого законодавчого врегулювання, створення прозорих механізмів контролю та підтримки з боку державних структур. Тільки комплексний підхід у правовому регулюванні та грамотне використання інноваційних технологій дозволять максимально реалізувати потенціал віртуальних активів для підтримки біженців та зміцнення національної безпеки в умовах непростих викликів сучасності.

Література

1. Interfax-Ukraine. Кількість біженців з України зі статусом тимчасового захисту в ЄС у грудні зросла на 37,6 тис. Інтерфакс-Україна. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/965933.html> (дата звернення: 18.04.2024).

2. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 р. № 2074-IX: станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 18.04.2024).

3. Гойденко Т. УВКБ ООН пересилає допомогу українським переселенцям криптовалютою – Delo.ua. *Останні новини України та світу онлайн - Головний діловий портал Delo.ua*. URL: <https://delo.ua/economy/uvkb-oon-peresilaje-dopomogu-ukrayinskim-pereselencyam-kriptovalyutoyu-417843/> (дата звернення: 18.04.2024).

4. Тарасовський Ю. Binance запускає криптовалютну картку для українських біженців у ЄС. Forbes.ua. URL: <https://forbes.ua/news/binance-zapuskae-kriptovalyutnu-kartku-dlya-ukrainskikh-bizhentsiv-v-es-26042022-5655> (дата звернення: 18.04.2024).

5. Ustynova I., Piestsov R Legal framework for the e-Hryvnia in Ukraine as a means of reforming the financial system. “ScientificWorldJournal” Bulgaria, Svishtov, 2024. Issue 23, Part 3 № 23, p. 133-138.

УДК 342(043.2)

Шапенко Л.О., к.ю.н., доцент,
Ситнікова Д.С., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

НАСЛІДКИ ЗМІНИ ГРОМАДЯНСТВА В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Через російське вторгнення велика кількість українців покинула країну. Наші громадяни тривалий час живуть за кордоном і змушені адаптуватися на території інших держав, а це означає прийняти всі вимоги країни притулку. Багато українців вивчали іноземні мови, знаходили роботу та соціальне забезпечення, віддавали своїх дітей до навчальних закладів. Тому прагнення до стабільності та впевненості у завтрашньому